

Statenvoorstel 59/11 A

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 9 december 2011

Statencommissie : Commissie voor Cultuur en Samenleving,
25 november 2011

Onderwerp

Transitie Jeugdzorg

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Samenvatting

Het huidige provinciaal beleidskader Jeugd *‘Brabant investeert in jeugd’* geldt voor de periode 2009 tot en met 2012. Inmiddels is door het Kabinet het besluit genomen om de jeugdzorg (op termijn) te decentraliseren naar gemeenten. Wij zien deze transitie als een kans om de inhoudelijke ontwikkelingen die de afgelopen jaren in gang zijn gezet, in een stroomversnelling te brengen. We moeten niet afwachten tot de jeugdzorg wordt overgedragen, maar ons samen met gemeenten nu al sterk maken voor vernieuwing. De transitie is als doelstelling niet opgenomen in het provinciaal Beleidskader. De consequenties van de transitie voor provinciaal handelen worden middels een addendum toegevoegd aan het Beleidskader.

1. Inleiding

Provincies zijn er voor verantwoordelijk dat het recht op jeugdzorg verzilverd kan worden door jongeren en hun ouders. Daarnaast dient de provincie samenwerking en afstemming te stimuleren tussen de diverse partners in de jeugdzorg in Brabant. Het wettelijke kader wordt gevormd door de Wet op de Jeugdzorg. Op grond van de Wet op de Jeugdzorg dient de provincie elke 4 jaar een beleidskader op te stellen. Het huidige Beleidskader *‘Brabant investeert in Jeugd’* geldt voor de periode 2009 tot en met 2012.

In het regeerakkoord van het Kabinet VVD-CDA, is een keuze gemaakt over het toekomstperspectief van de jeugdzorg. In de plannen van het Kabinet zal de verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg gefaseerd (naar verwachting in de periode 2014 - 2016) worden overgedragen aan de gemeenten. Deze transitie

Datum

1 november 2011

Documentnummer

2833472

Directie

Sociale en Culturele
Ontwikkeling

Bijlage(n)

1

Datum

20 oktober 2011

DIS-nummer

2833472

van de jeugdzorg is niet als onderwerp benoemd in het huidige beleidskader terwijl het wel implicaties heeft voor provinciaal handelen.

2. Doelstellingen van het Beleidskader

Uitgangspunt van het huidige beleidskader is dat opgroei- en opvoedproblemen vroegtijdig en meer op lokaal niveau moeten worden opgelost. In de wijk, de buurt en op school wonen, leven en leren jongeren en hun ouders. Daar moet de opvoedkracht worden versterkt. De urgentie en het belang om hierop in te zetten, wordt door de komende transitie alleen maar groter. De strategische doelstellingen van het beleidskader - goede en efficiënte hulp en stelsel in balans - blijven dan ook onverkort van kracht. Goede en efficiënte hulp blijft tot aan de formele overdracht van de jeugdzorg, het uitgangspunt voor het provinciaal handelen. Tot de huidige wet is aangepast blijft de provincie tenslotte verantwoordelijk voor de jeugdzorg. 'Stelsel in balans' verwijst naar het streven om de juiste zorg op de juiste plek te organiseren en daarmee de groei in de jeugdzorg om te buigen. Ook dit uitgangspunt blijft onverkort van toepassing op provinciaal beleid.

3. Aanvullende doelstellingen

Gezien het Kabinetsbesluit om de verantwoordelijkheid voor het gehele stelsel van hulp en ondersteuning van kinderen en gezinnen onder de verantwoordelijkheid van gemeenten te brengen, wordt een provinciale opgave toegevoegd aan het Beleidskader. De opgave wordt om vernieuwingsgericht de overdracht van verantwoordelijkheden van de provincie naar gemeenten actief op te pakken. Om deze opgave toe te voegen aan het beleidskader, is een addendum opgesteld.

Voor het transitieproces van de jeugdzorg stellen wij de volgende kaders voor:

- Brede inhoudelijke doelstelling staat centraal bij transitieproces
- De transitie van de jeugdzorg is een gezamenlijke opgave van de provincie en gemeenten in Brabant;
- Bestuurlijk opdrachtgeverschap voor de transitie wordt belegd bij de Regionaal Bestuurlijke Overleggen (RBO);
- De rol van de provincie is gericht op meedenken, meewerken, faciliteren en stimuleren
- De inzet van provinciale autonome middelen zal worden herijkt aan de hand van de doelstellingen van de transitie

Datum

20 oktober 2011

DIS-nummer

2833472

4. Overige wijzigingen beleidskader

Naast de transitie, zijn op onderdelen van het beleidskader wijzigingen noodzakelijk. Deze wijzigingen hebben betrekking op:

- een verschuiving van onze inzet op de bestrijding van Voortijdig Schoolverlaten naar het stimuleren van de aansluiting van (jeugd)zorgverlening op het onderwijs;
- Wij handhaven onze inzet op innovatie (o.a. via een innovatiefonds en ontwikkeling van een kennispijler) zonder de strikte norm - zoals die is opgenomen in het Beleidskader - van 1% te hanteren. In het licht van de krappere financiële middelen zal het percentage afnemen naar ca. 0,7 % in 2013.
- Wij handhaven de huidige financieringswijze tot aan het moment van overdracht of het moment dat hierover nadere afspraken worden gemaakt tussen provincie en gemeenten.
- Autonoom provinciale middelen zullen niet (meer) worden ingezet voor geïndiceerde jeugdzorg of Bureau Jeugdzorg.

5. Het voorstel

Wij stellen u voor te besluiten conform bijgaand ontwerp-besluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter

de secretaris

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. W.G.H.M. Rutten

Auteur: W.F. Hoven toestel (073) 681 21 25

Bijgevoegd treft u de volgende bijlage aan:

1. Addendum bij *Brabant Investeert in Jeugd*, Beleidskader Jeugd 2009-2012, Transitie jeugdzorg - Samen Sterk

Ontwerp-besluit 59/11 B

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 9 december 2011

Statencommissie : Commissie voor Cultuur en Samenleving,
25 november 2011

Onderwerp

Transitie Jeugdzorg

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten d.d. 1 november 2011;
- gelet op ‘brabant investeert in Jeugd’ Beleidskader jeugd 2009-2012;
- gelet op artikel 31 Wet op de Jeugdzorg;
- gelet op het advies van de commissie Cultuur en Samenleving d.d. 25 november 2011;

besluiten:

vast te stellen het addendum bij het Beleidskader Jeugd 2009-2012, Transitie jeugdzorg - Samen Sterk, zoals opgenomen in bijgevoegde bijlage.

’s-Hertogenbosch, 9 december 2011
Provinciale Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter

de griffier

Datum

1 november 2011

Documentnummer

2833472

Directie

Sociale en Culturele
Ontwikkeling

Bijlage(n)

1

Addendum bij *Brabant Investeert in Jeugd*, Beleidskader Jeugd 2009-2012

Transitie jeugdzorg – Samen sterk

Aanleiding

In het regeerakkoord van het Kabinet VVD-CDA, is een keuze gemaakt over het toekomstperspectief van de jeugdzorg. In de plannen van het Kabinet zal de verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg gefaseerd (naar verwachting in de periode 2014 - 2016) worden overgedragen aan de gemeenten. Deze transitie van de jeugdzorg is niet als onderwerp benoemd in het huidige beleidskader terwijl het wel implicaties heeft voor provinciaal handelen. In dit addendum bij het provinciaal Beleidskader jeugd 2009-2012 wordt een kader gegeven voor provinciaal handelen.

Inzet volgens beleidskader

Uitgangspunt van het huidige beleidskader is dat opgroei- en opvoedproblemen vroegtijdig en meer op lokaal niveau moeten worden opgelost. In de wijk, de buurt en op school wonen, leven en leren jongeren en hun ouders. Daar moet de opvoedkracht worden versterkt. De urgentie en het belang om hierop in te zetten, wordt door de komende transitie alleen maar groter. De strategische doelstellingen van het beleidskader - goede en efficiënte hulp en stelsel in balans - blijven dan ook onverkort van kracht. Goede en efficiënte hulp blijft tot aan de formele overdracht van de jeugdzorg, het uitgangspunt voor het provinciaal handelen. Tot de huidige wet is aangepast blijft de provincie tenslotte verantwoordelijk voor de jeugdzorg. 'Stelsel in balans' verwijst naar het streven om de juiste zorg op de juiste plek te organiseren en daarmee de groei in de jeugdzorg om te buigen. Ook dit uitgangspunt blijft onverkort van toepassing op provinciaal beleid.

Transitie als opgave in Beleidskader

Naast het handhaven van de bestaande doelstellingen, wordt een provinciale opgave toegevoegd aan het Beleidskader. De Provincie Noord-Brabant ziet de transitie als een kans om de inhoudelijke ontwikkelingen die de afgelopen jaren in gang zijn gezet, in een stroomversnelling te brengen. We moeten niet afwachten tot de jeugdzorg wordt overgedragen, maar ons sterk maken voor vernieuwing. Juist nu!

Voor het transitieproces van de jeugdzorg stellen wij de volgende kaders voor:

- Brede inhoudelijke doelstelling staat centraal bij transitieproces;
- De transitie van de jeugdzorg is een gezamenlijke opgave van de provincie en gemeenten in Brabant;
- Bestuurlijk opdrachtgeverschap voor de transitie wordt belegd bij lokale overheden die in de Regionaal Bestuurlijke Overleggen (RBO's) samenwerken;
- De rol van de provincie is gericht op meedenken, meewerken, faciliteren en stimuleren;
- De inzet van provinciale autonome middelen zal worden herijkt aan de hand van de doelstellingen van de transitie.

Inhoudelijke opgave centraal

De transitie van de jeugdzorg gaat niet alleen over het overhevelen van geld, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Centraal moet een vernieuwing van het gehele stelsel voor hulp en ondersteuning van ouders en kinderen staan. De inhoudelijke veranderingopgave moet gericht zijn op:

“minder inzet van gespecialiseerde opvangvoorzieningen voor kinderen en jongeren (exclusie van jeugdigen) en meer inzet van voorzieningen om de opvoeding in de eigen sociale context te versterken (inclusie van jeugdigen). [...] Voor deze omslag is jeugdbeleid nodig dat berust op twee pijlers.

- *Een sterke en positieve basis in onze samenleving voor jeugd en ouders door het versterken van de informele steun van sociale netwerken (bouwend aan de zogeheten civil society) en de algemene voorzieningen.*
- *Een samenhangende zorgstructuur in het stelsel realiseren, erop gericht de opvoeding niet over te nemen, maar zoveel mogelijk te versterken.”¹*

Gemeenten als opdrachtgever

De decentralisatieopgave en de daaraan gekoppelde inhoudelijk veranderingopgave (vernieuwing en integratie van hulp aan ouders en kinderen) is zo groot, dat de overheden moeten samenwerken. ‘Overdragen en overnemen’ kan nooit een eenzijdige verantwoordelijkheid betreffen van of de gevende of de ontvangende partij. Landelijk trekken Rijk, IPO en VNG daarom gezamenlijk op. In Noord-Brabant zijn de provincie en de Brabantse gemeenten gezamenlijk aan zet, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid en bevoegdheden. We kunnen daarbij voortbouwen op de samenwerking die de afgelopen jaren succesvol is opgebouwd. Wij zullen ook zelfstandig geen nieuw beleid ontwikkelen gericht op de transitie. Beleidsontwikkeling en uitvoering zullen altijd in samenspraak met gemeenten plaatsvinden.

Het adagium is: van onderop bouwen. Met de transitie willen we een ander stelsel voor hulp en ondersteuning aan jeugd en gezin. Een stelsel dat in de haarvaten van de lokale gemeenschappen is verankerd; het begint daar waar kinderen leven en opgroeien. Elke wethouder wordt ook verantwoordelijk voor het functioneren van de zorg in zijn of haar gemeente. Juist om deze reden is het essentieel dat elke gemeente actief deelneemt aan het transitieproces (zowel bestuurlijk als ambtelijk). Het bestuurlijk opdrachtgeverschap voor het transitieproces is belegd bij gemeenten. Door onderlinge afstemming wordt mandaat gegeven voor gezamenlijke uitwerking op (sub)regionaal niveau. Dit impliceert ook dat er verschillen in aanpak, fasering en tempo tussen de regio’s kunnen ontstaan.

Voor de afstemming op het niveau van de provincie zal een bestuurlijk coördinatieplatform worden geformeerd. Deze zal bestaan uit de bestuurlijke trekkers van de transitie van de Brabantse regio’s en de gedeputeerde Cultuur en Samenleving. Daarnaast achten wij het wenselijk om een vertegenwoordiger vanuit de Vereniging Brabantse Gemeenten op te nemen in het bestuurlijke coördinatieplatform. De agenda van het bestuurlijke coördinatieplatform zal bestaan uit:

- Monitoren van de voortgang;
- Agenderen, signaleren en adresseren van Brabantbrede knelpunten, waaronder in ieder geval de mogelijke consequenties (formatief en financieel) voor Bureau jeugdzorg en jeugdzorgaanbieders (waaronder tevens de ‘bijzondere zorgaanbieders’ pleegouders);
- (afstemming van) lobby richting rijksoverheid;
- Kennisuitwisseling en kennisborging (behouden en overdragen);
- Ontwikkeling van een ‘kennispijler’ parallel aan transitieproces, waaronder:
 - Ontwikkeling monitor van de effecten van de decentralisatie;

¹ *Werk in uitvoering, bouwen aan het nieuwe stelsel*, Nederlands Jeugd Instituut, mei 2011, p.4.

o Kennis als inspirator voor beleidsontwikkeling.

Rol provincie

De regie voor het inrichten van het nieuwe stelsel ligt bij gemeenten. De provincie zal vanuit haar kennis en ervaring meedenken en meewerken. Zij beschouwt het als haar opdracht om alle gemeenten in Brabant bewust te maken van de aankomende nieuwe verantwoordelijkheid, zodat zij zich goed voorbereiden. Kennisoverdracht is hier een belangrijk onderdeel van.

Met gemeenten is de provincie van mening dat alleen het overdragen van verantwoordelijkheden en financiën niet de centrale opgave van de transitie is. Het gaat om een verandering en vernieuwing van het stelsel. Innovatie is daarmee ook essentieel voor een succesvolle overdracht. De provincie blijft actief innovatie faciliteren en stimuleren, o.a. door de inzet van het innovatiefonds. Innovatie ontstaat niet vanuit de provinciale toren, een gemeentelijk bureau of de Haagse stolp. Innovatie ontstaat daar waar mensen elkaar ontmoeten en ideeën worden gedeeld en bediscussieerd. De provincie zal daarom een online kennisplatform initiëren om kennisuitwisseling en samenwerking tussen overheden en uitvoeringsorganisaties te faciliteren.

Kennis van zaken is onontbeerlijk om te komen tot een goede overdracht. Onze doelstelling is om tijdens het transitieproces de juiste kennis op het juiste moment aan de juiste doelgroep aan te bieden. Hiertoe zullen wij een 'kennispijler' ontwikkelen.

De uitvoering van de wettelijke taak richting zorgaanbieders en Bureau jeugdzorg zal meer en meer in samenspraak met gemeenten worden uitgevoerd (o.a. door provinciale medewerkers samen met gemeenteambtenaren in regionale 'aanjaagteams' te laten werken), waarbij de provincie verantwoordelijk blijft voor het wettelijk recht op jeugdzorg.

De kwaliteit van de jeugdzorg wordt gevormd door de professionals die er in werken. Wij zien het mede als onze verantwoordelijkheid dat de kwaliteit en deskundigheid in voldoende mate voor de sector behouden blijft. Wij zullen ons actief inzetten om behoud van personeel en daarmee hun deskundigheid op de agenda van de verschillende gesprekstafels te krijgen en te houden.

Inzet autonome middelen

Ter facilitering en ondersteuning van het transitieproces is budget noodzakelijk. Wij zullen de bestaande autonome middelen (zoals opgenomen in de (meerjaren) begroting van de provincie) herijken aan de doelstellingen van de transitie. Ten behoeve van de transitie zullen geen aanvullende financiële middelen noodzakelijk zijn.

Overige wijzigingen beleidskader

Naast de transitie, zijn op onderdelen van het beleidskader 'Brabant investeert in Jeugd, Beleidskader Jeugd 2009-2012' wijzigingen noodzakelijk:

- In het beleidskader is opgenomen dat we de bestrijding van voortijdig schoolverlaten (VSV) actief aanpakken. Primaat voor de aanpak van VSV ligt bij het Rijk, gemeenten en onderwijs. Gezien deze 'bestuurlijke drukte' blijkt onze bijdrage onduidelijke meerwaarde te hebben. Onze inzet op VSV wordt gewijzigd naar het stimuleren van de aansluiting van (jeugd)zorgverlening op het onderwijs: onderwijs wordt van 'vindplaats naar werkplaats'.
- In het beleidskader is opgenomen dat de provincie autonome middelen inzet ter stimulering van de innovatie van de jeugdzorg. Hierbij is een bedrag genoemd van € 1,8 miljoen (gelijk aan ongeveer 1% van het jaarlijkse bedrag aan doeluitkering dat de provincie van het Rijk

ontvangt voor jeugdzorg). In het licht van de krappere financiële middelen zullen wij deze norm loslaten. Wij handhaven onze inzet op innovatie (o.a. via een innovatiefonds en ontwikkeling van een kennispijler) zonder de strikte norm van 1% te hanteren. Het percentage zal afnemen naar ca. 0,7 % in 2013.

- In het beleidskader is opgenomen dat we een nieuwe financieringswijze ontwikkelen voor de bekostiging van jeugdzorgaanbieders. Wij achten het nu echter niet opportuun om in te zetten op nieuwe financieringswijzen, zolang niet duidelijk is op welke wijze gemeenten in de toekomst de jeugdzorg willen financieren. Wij handhaven de huidige financieringswijze tot aan het moment van overdracht of het moment dat hierover nadere afspraken worden gemaakt tussen provincie en gemeenten.
- De verantwoordelijkheid voor een adequate bekostiging van Bureau jeugdzorg en de jeugdzorgaanbieders is een rijksverantwoordelijkheid. Voor ons is de doeluitkering jeugdzorg het uitgangspunt voor subsidiering van Bureau Jeugdzorg en de zorgaanbieders. Autonoom provinciale middelen zullen niet (meer) worden ingezet voor geïndiceerde jeugdzorg of Bureau Jeugdzorg.